

KÖNNYES FEJEZET

Regénybrikett X.

APRÓ ISTVÁN

Szemét dolog a búcsú, s különösen megemészthetetlen, ha hosszabb időre, netán örökre szól. Az ember forgatja a szájában, mint az orrából visszazívott taknyot – kiköpni röstelli, a nyeléstől meg undorodik. Pontosan ilyen a búcsú.

Vologya arcán könnyek keresgéltek az utat: rendszeren leperegni nem tudtak, mert folyton még alig hegedő sebekbe, vastag varakba ütköztek, kitértek, megtorpantak. Tihamér bárgyún figyelte a könnyek küszködését, s a sajátjait egyenként megakasztotta a mirigyek kijáratánál, vagy egymás hegyére-hátára zsúfolta őket a csatornákban.

„Ha ezek megindulnak, kifolyik a szemem” – rémüldözött magában, de azért továbbra is merev maradt, mint HF-ke a sorakozónál.

– Az Isten... Az Isten! – motyogta Vologya, Tihamér vállába kapaszkodva, de tovább nem jutott.

„Ez most káromkodik, vagy áldást oszt?” – próbálta továbbra is megjátsszani Tihamér a kívülállót, a magán könnyedén uralkodni tudó szemlélőt.

– Barátom! – kiáltotta valamivel később Vologya, majd váratlanul kitörölte szeméből a könnyeket, és idegesen felcsattant:

– Tudod mit nem tudok itt nálatok megszokni? Hogy ugyanúgy mondjátok azt is, hogy barátom, meg azt is, hogy „elvtársam”! Hogy a fenébe lehet ezt a kettőt így összezagyválni! Hogyan lehet egy napon említeni?!

– Nyugi dokikám, nem zagyválunk mi semmit. Megnyugtatlak, hogy nem szoktuk egy napon említeni őket. A „barát” az barát, az „elvtárs” az meg elvtárs. Hallod, hogy még csak nem is hasonlítanak? Te zagyválod a dolgokat. Folyton elfelejted, hogy közvetítő nyelven értekezünk, amelyiken én dadogok, te meg selypítesz.

– Igaz, de a többiek is egyformán mondják. És nem selypítenek.

– Én nem. Én nem mondom egyformán. Vagy ha úgy mondom, nem úgy gondolom – barátom.

– Jól van, akkor én is azt mondom, drága elvtársam, de azt gondolom, barátom.

– Jó elvtárs vagy, a fene egye meg. Kijevben nincs még hó?

– Nem hiszem. Augusztusban még sose volt.

– Kár, mert akkor lenne remény, hogy nem fogadják a gépeteket a nagy hó miatt, s visszahoznak nekem ide estére. Szereztem két üveg jóféle konyakot. Ingyen volt, megmaradt a tábori reprezentációból. HF-ke csak most „árulta el, hogy két hétig ilyesmit dugdosott.

– És neked adta?

– Ma reggel. És nem is kiabált, bögött.

– Elvtársam! Mindjárt én is megint bögök.

Vologya egyébként a lépcsőszaltók után viszonylag gyorsan magához tért a mentőkocsiban. Az arca cipóvá dagadt, s olyan véres volt, hogy úgy tűnt, egyáltalán nem is maradt rajta bőr. Ez azonban egyelőre nem nagyon zavarta, vidám ukrán dalokat harsogott egész úton a kórházig, sőt azután is, amikor hordágyon a műtőbe vitték. Másnap azonban csüggedten hallgatott, amikor Tihamér meglátogatta.

– Leokádtad a kötésedet.

– Hagyjál, kutyául érzem magam.

– Fáj?

– Igen, a gyomrom. Rettenetesen másnapos vagyok. De ennél nagyobb baj is van.

Vologya balesete miatt egy nappal elhalasztották a szovjet cseredelegáció hazarepülését. Tihamér a délelőttöt a szétszéledt táborlakók előkerítésével töltötte, s mindegyikük lelkére kötötte, hogy ha bárki kérdezi, Vologya a terepen, holmi maszatos sziklán csúszott meg, s a patakmederben verte össze magát.

– Ha megtudja a csoportvezető, hogy iszákosság van a dologban, fuccs a frissen szerzett klinikai állásomnak. Mehetek az orvosi diplomámmal valamelyik kolhozba ganyét vellázni. Gondolj csak bele: külföldre csak a legjobbakat, a legszeplőtelenebb ifjú szovjeteket küldik! – siránkozott Vologya a leokádott kötése mögül.

– Igaz. Egyetlen szeplőt se láttam rajtad! – válaszolta Tihamér, s már rohant is a patakhistóriát közkinccsé tenni.

A pozsonyi tűz a sokat ígérő kezdet ellenére a jövátéhetetlen borhiány miatt hamar elhamvadt. Hetykén fellobogott azonban Komáromban, ahol néhány marék aprópénzért olyan sörkupacot hordott össze a lelkes társaság, hogy jobb helyeken s vitézebb időkben az ekkora magaslatokra már fegyveres őrt állítanak. A további részletek ecsetelése talán felesleges, a lényeg az, hogy a sördűne – vagy stílusosabban az üveghegy – reggelre ki-

ürült, s így üresen, kenukba, kajakokba pakolva lépte át a csehszlovák – magyar határt. Esztergomban azután a töméntelen sörösüveg szerencsésen vörösborra váltatott, s ha az eső az aznapi tüzet el is mosta, a megkezdett munka tovább folyhatott. Nem kevesebről volt szó, mint politikai és világnézeti színvallásról, sőt nemzetközi nézetegyeztetésről. Dunai viszonylatban nem kis dolog, pláne, ha belegondolunk, hogy Kossuthnak, Jászi Oszkárnak sem sikerült. Tihamérék azonban végigizzadva a Dunát, evezés és sörözés közben igen közelről szemlélhették az egyre inkább szennyeződő partokat. Egészen sötét fővényeket is láttak.

– Megért annyit, mint egy bentlakó pártiskola – mondta valaki, Tihamér, vagy más.

Tekintettel arra, hogy ez a kuszált történet alighanem éppen Tiszabácskunszentjászrévi Bódog Tihamér eszméléséről, mondhatnánk eszmei éréseről szól, semmiképpen sem mellőzhetjük a Dunán, s ezen belül is az Esztergomban leszögezett tételeket. (Az eseményt a pusztaszeri vérszerződés, az ónodi országgyűlés, a bécsi döntés és a megerősített trianoni békekötés után bizvást nevezhetjük ESZTERGOMI MEGÁLLAPODÁSNAK.) Esztergomban tehát szemerkélő esőben egy világtörténeti méretekben egészen kicsi sátor alatt az elszántak egészen kicsi csoportja megállapodott abban, hogy a világ kezünk és evezőnk ügyébe eső része igencsak rosszul van berendezve, következésképpen a viszonyokat haladéktalanul és gyökeresen meg kell változtatni. Felsoroltattak a hosszú evezés tapasztalatai, az ismert és a csak később megismerendő tények: a pozsonyi polgármester elmés „magyartalan” történelmi eszmefuttatása, nacionalista indíttatású verekedés egy nyomorban elszigetelt Komárom feletti faluban, géppisztolyos, kajakokba gázoló munkásőr az esztergomi táborban, téeszelnökök és mozgalmi babáik dőzsölése Mohácson, középkori szennyesteregetés és Ceaușescu-barát ömlengés Kladvónál, „mindenevő” fosztogatók Vidinben, drótkerítés és fegyveres fenyegetőzés a román oldalon. Mindez persze vázlatnak, mi több, töredéknek is szerény annak a közvetlen tapasztalatok útján szerzett és részletesen is bemutatott tényanyagnak az érzékeltetésére, amelynek alapján 1981 nyarán az esztergomi megállapodás megszületett.

– A bűnös, hazug bolsevista rendszereknek el kell tűnniük – mondták ki a végső szót az egybegyűltek (körülbélül hárman), s elaludtak.

HF-kétől váratlanul levél érkezett, nem is akármilyen. Találkára hívta Tihamért, megmásíthatatlanul, halaszthatatlanul.

Jól megfontolt, úgyszólván védhetetlen támadás volt. A helyet és az időpontot HF-ke egyszerűen parancsba adta, kész ténynek tekintette, mint annak idején őrmester korában. Tihamér sokat tépelődött, gondját mindenki vel megosztotta, aki az útjába került, holott kezdettől fogva tudta, hogy mindenképpen elmegy.

Mint már említettük, maga a helyszín is ravaszul, diplomáciai érzékkel lőn kiválasztva. HF-ke a fővárosba invitálta Tihamért, ami, ugyebár mindkettőjük számára félúton van, s nem mulasztotta el rögtön megjegyezni, hogy ő mindenképpen ott lesz, reméli hát, hogy Tihamér nem fogja rútul cserbenhagyni, amikor is kizárólag az ő kedvéért vállalja az utazást és a tetemes költségeket, ami viszont siralmas anyagi helyzetére való tekintettel – beláthatja – ugyancsak nagy áldozat. Tihamér a dátumot böngészte a postai pecséten: válaszlevélre már nem volt idő, s különben is HF-ke simán letagadná, ha mégis otthon érné a küldemény. Profi munka volt.

Tihamér csomagolt, legalábbis ezen a címen szöszmötölt a kis oldaltáskával, amelyet magával szándékozott vinni. Amikor minden benne volt, akkor is csaknem üresen fityegett a vállán, beledobott hát még egy vaskos könyvet nyomatéknak.

– Különben észre sem veszem, amikor elhagyom – morogta.

Tennivaló nélkül maradván ismét elfogta a bizonytalanság. Hullámokban jött rá, mint a hideglelés. Alapjában véve nem volt kedve az egészhez, mert egyrészt nőügyei éppen kedvezően alakultak, sőt helyzete stabilnak volt mondható, másfelől pedig el sem tudta képzelni, mit akarhat vele HF-ke.

– Házasságot?! – rémüldözött, s ebbe a gondolatba mindig beleizzadt. Pedig folyton ide lyukad ki az örökös körforgásba egyre inkább belefáradó elme. A lány egyszer már lemondott róla, kigyógyult, ahogyan írta. Ha viszont nem lennének komoly perfelújítási szándékai, miért szervezné ezt a drámainak ígérkező találkát? Oka éppenséggel lehet rá: a zilált családi körülmények, a kísértő, durva múlt, a kiábrándultság, a szabad férshivadászat után egy meghittebb kapcsolatra való vágyakozás, és még legalább ezer dolog, amiket nőknél sohasem láthat előre a férfiember.

Tihamér a kör bezárultakor mindig elhatározta, hogy kemény lesz, s minden tapadó, törbe csalo, csimpaszkodó hadmozdulatot határozottan leszerel.

– Legalább kefélek egy jót – próbálta félvállról venni a dolgot az útításkával együtt, fél órával a busz indulása előtt, amikor megszólalt a telefon. D. volt, akinek egy nappal korábban szintén hosszasan ecsetelte az utazással kapcsolatos aggályait.

– Szeretnék elmesélni egy történetet – mondta D. rendkívül komoly hangon.

– Mindjárt indul a buszom.

– Tudom. Ez egy rövid történet.

A csaknem ünnepléses hang maradt, TBT nem tudta eldönteni, hülyéskedés, valami rossz vicc vagy komoly dolog rejlik mögötte.

– Mondjad.

– Tegnap este beszélgettem egy ismerőssémmel, és az mesélte, hogy van egy ismérőse, aki éppen így járt, mint te.

- Hogyhogy éppen így? Én hogy jártam?
- Szóval az ismerősöm ismerőse is felszedett valahol egy olyan csajt, szóval egy olyan törzsből vagy miből valót, mint a te amazonod. Csuda kedves volt a pipi, művelt, szép, meg minden, jól szórakoztak egy darabig talpon és ágyban egyaránt. Aztán valahogy szétmaradtak, az ismerősöm ismerőse elutazott abból a városból, lejárt az ösztöndíja, a kiküldése, mit tudom én. Szóval vége lett, el is felejtette talán a szép kalandot...
- Nem lehetne rövidebben?
- Jó, jó. Ez már a vége. Szóval amikor már mindent elfelejtett, biztosan másik nője is volt már, vagy azóta talán a sokadik...
- Te, én lecsapom ezt a rohadt kagylót!
- Várj, mondom, hogy ez a vége, te nem hagyod, hogy befejezzem. Egy szép napon, az ismerősöm ismerőse gyanútlanul ült a fürdőkádban vagy a klotyón, esetleg pizsamában tévézgetett odahaza, amikor berontott hozzá két vadidegen alak, és meglehetősen erélyesen felszólították, hogy vegye feleségül a húgukat.
- Mármint azt a régi csajt...
- Jól kapiskálsz. Mivel véle hált, elvette az ártatlanságát, és a többi.
- Az ismerősöd ismerőse pedig elküldte őket a fenébe, a két hapsi pedig jól elverte, azóta is sántít egy kicsit... Ezt akartad kinyögni?
- Hát, majdnem. A verés, az stimmel, de mást is csináltak vele.
- Mi a francot? – kiáltotta Tihamér idegesen a telefonba, s elhatározta, ha ez valami hülye vicc, s D. mögött ott fuldoklik a röhögéstől az egész társaság, akkor hazajövet valakit megtapos.
- Kiherélték.
- Mi... kicsináltak? – hebegte Tihamér megroggyanó térddel, s egészen megfélekedezett az esetleges fulladozókról.
- No, nem egészen – folytatta rendületlen nyugalommal D. – Csak az egyik tojását vették ki, tudod, attól még nemzőképes marad az ember. Nem akartak kitolni a húgukkal, csak figyelmeztették az ipsét a maguk módján. Megmondták neki azt is, hogy mikor lesz az esküvő, s javasolták, hogy legyen pontos, különben eljönnek a másik tojásért is. Gondoltam, elmesélem neked ezt a tanulságos kis történetet, nem árt ha az ember mindegyre gondol. A te csajodnak már különben is voltak ilyen herélési képzei, nem? Előfordul, hogy az ilyesmi a család véreben van, szóval, hogy a bátyja génjeiben is... No, jól van, nem tartalak fel tovább, jó utat!
- Marha! – sziszegte Tihamér, s rohant a buszra.

HF-ke ideges volt és komoly. Az első két óra alatt nem mondott semmi lényegeset, TBT meg nem merte sürgetni. Elcsevegtek a Vlasináról, Vologyáról, a nemzetközi helyzetről, az árakról, az iskolákról, végül még az

időjárás is terítékre került. HF-ke közben ült a kávéházban, előtte konyak, s még rá is gyújtott. Kávét rendelt, belenyalt a konyakba, s beszélt, beszélt – mellé. Aztán odakinn, a középkori vár hársfái alatt sétálva szövögette gondolatait, az évszakok észrevétlenül változtak (rajta legfeljebb az öltözék), mintha legalábbis versenyre akarna kelni az ősi falak vélt állandóságával. Nem törődött velük, pedig azok megértenék, elnyelik halk szavait, mint annyi mást – éppen úgy, mint a templomok. Tihamér hűségesen játszott a gyufával, legfeljebb a keze lógott bele a képbe, andalgott a lány mellett a hársfák alatt – hallgatott, lapított. Aztán a várfokon HF-ke végre megfordult, s Tihamér vállába kapaszkodva az eddiginél is komolyabb hangon bejelentette:

– Valami nagyon fontos dologról szeretnék veled beszélni. Tisztában vagyok veled, hogy nem egészen szokványos ez az eljárás, de ahogyan eddig megismertelek, azt remélem, megértesz. Kérlek, vedd figyelembe, hogy nagyon nagyon fontos ügyről, talán életem legjelentősebb lépéséről van szó.

– Házasság? – rebegette TBT fakó hangon.

HF-ke szeme egyszeriben felragyogott:

– Honnan tudad? Hát te is erre gondoltál?

– Megfordult a fejemben... – válaszolta Tihamér, s csaknem a várfokról is lefordult. HF-ke egyszeriben kicsattant, mint egy barackfavirág, Tihamér nyakába borult, és szenvedélyesen megcsókolta.

– Hát beleegyezel? Tudtam, hogy talpig férfi vagy, rád igazán számíthatok!

– Tudod... – kezdte volna Tihamér, de a lány egyre röpködött, verdesett körülötte, mint egy kerge veréb, nem hagyta szóhoz jutni, s a térde remegésére is összpontosítania kellett, attól tartott, felmondják a szolgálatot az izületei, ráadásul az egyik heréje is furcsán bizseregni kezdett.

– Ezt megünnepeljük! – kiáltotta viszont diadalittasan HF-ke, és máris karon fogva cipelte a sem eleven, sem holt férfiút a legközelebbi kocsmá felé.

– Jó fél óra s három-négy konyak is beletelt, mire TBT-nek kezdett valami gyanús lenni. Addig egyfolytában a lány beszélt, neki nem volt ereje közbeszólni, csak bólogatott, s semmitmondó töltelékszavakat motyogott. Aztán jobban figyelt, hegyezte a fülét, meresztgette a szemét, s a nagy susmorgó sötétségben lassan felderengett a remény szégyenlős, még csak távol imbolygó gyertyalángja. Újabb fél óra múlva már bizonyos volt a dolgában, s fakó zöldből az arcszíne is kezdett visszaváltozni szép borvirágosra, amit újabb s egyre harsányabb konyakrendelésekkel is igyekezett elősegíteni.

– És hogy hívják? – kérdezte végül magabiztos, atyáskodó hangon, ahogyan a gyerekekhez szoktak fordulni a beképzelt felnőttek.

– Kit?

– Kit, kit... Hát a vőlegényedet!

HF-ke szemérmesen s lágyan elfordította a fejét:

– Marko.

Tihamér ünnepélyesen véget vetett az elfajulással fenyegető konyakozásnak, és elvitte HF-két ebédelni. Igaz, csak expresszétteremre futotta, de utána ismét beültek egy jó kis otthonos kocsmába borozni. HF-ke meglepően jól bírta az iramot, egyáltalán nem tiltakozott az utánatöltések ellen, s a fáradság jeleit sem lehetett rajta felfedezni. Tihamér pedig friss megkönnyebbülésében most először jól szemügyre vette ezt a számára lényegében egészen ismeretlen női személyt. Az orra most is sasszerű volt, de míg Tihamér felidézett emlékeiben ez feltűnő, nem éppen előnyös vonásként szerepelt, most, talán a dús, vállra omló kifésült hajzuhatag és a diszkrét smink hatására, valahogyan harmonikussá, sőt egyenesen vonzóvá szelídült az orr is. A hajfüggöny alól néha csábosan elővillanó karcsú nyak is mély benyomást keltett Tihamérban, a réginel teltebb csipő, de ugyanolyan karcsú láb pedig valósággal lenyögözte. A veszély elmúltával egyre inkább nőtt, dagadt benne a vágy, mígnem most már ettől kezdett remegni a térde. HF-ke persze észrevette, és nagyon élvezte a helyzetet.

– Tudod, olyan aranyos voltál, amikor odafönn a várban megmondtam neked ezt a dolgot. Igyekeztem kíméletes lenni, mégis azt hittem lerogysz, úgy elsápadtál. Sohasem foglak elfelejteni. Nem hittem volna, hogy még ennyire szeretsz, hogy még ennyire mélyen érint a sorsom, hiszen mindig azt írtad... Szóval, ha tudom, ha hamarabb, ha közben is találkozunk, akkor talán másként lett volna minden. Miért nem szóltál előbb? Most sírnom kell.

Tihamér kitartóan szorongatta, simogatta a lány kezét, de többre nem jutott. HF-ke titokban jött el otthonról, és hotelszobáról hallani sem akart. A búcsúnál könnyezett, és adott Tihamérnak egy puszit. A sokat próbált férfiú pedig hazafelé zötyögve ismételten megállapította, hogy ugyancsak furcsa szerzet amúgy érzelmileg az ember.

A társaságot hiánytalanul meglelte a törzshelyen. Sört ittak.

– Megvannak a tökeim! Megmutassam? – állított be harsányan, mint egy hős. A kocsmáros élénken tiltakozott.

(Folytatjuk)